

KUTSESTANDARD

Hingehoidja, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Hingehoidja, tase 7	7

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Hingehoidja töö eesmärk on olla kannatavale/kriisis inimesele toeks tema enda vajadustest ja veendumustest lähtuvalt. Hingehoidja hoolitseb inimese kui terviku eest, keskendudes eksistentsiaalsetele ja usulistele teemadele. Hingehoidja kuulub Eesti Kirikute Nõukogu liikmeskirikusse või Eesti Vabariigis registreeritud usuühendusse ning tal on oma kiriku/usuühenduse juhtorgani volitus või nõusolek selleks tööks. Teistesse usuühendustesse kuuluvate hingehoidjate töö kooskõlastatakse EKN-iga.

7. taseme hingehoidja teeb hingehoiutööd, arendab erialast tegevust, juhendab ning koolitab hingehoiu valdkonnas, esindab organisatsiooni ja teeb koostööd riigisiselt ning rahvusvaheliselt, koordineerib koostööd kolleegide ja teiste spetsialistidega.

Ta töötab nii üksi kui ka meeskonnas. Hingehoidja töö keskmes on suhtlemine nii abivajaja, tema lähedaste, kolleegide kui ka teiste erialade spetsialistidega.

Hingehoiu kutsealal on lisaks 7. taseme hingehoidja kutsele veel järgmised kutsed:

- hingehoidja, tase 6, kes teeb hingehoiutööd abivajajaga, koolitab hingehoiu valdkonnas, esindab organisatsiooni ja teeb koostööd kolleegide ja teiste spetsialistidega.
- kaplan, tase 6, kes viib läbi jumalateenistusi ja teisi usulisi talitusi, teeb hingehoiutööd abivajajaga, koolitab ja nõustab usu-, eetika- ja moraaliküsimustes ning teeb koostööd teiste erialade spetsialistidega; vangla kaplan viib läbi taasühiskonnastava eesmärgiga usulise suunitlusega sotsiaalprogramme.
- kaplan, tase 7, kes lisaks jumalateenistuste ja teiste usuliste talituste läbiviimisele ning hingehoiutööle arendab erialast tegevust, juhendab ning koolitab hingehoiu valdkonnas, esindab organisatsiooni ja teeb koostööd riigisiselt ning rahvusvaheliselt, koordineerib koostööd kolleegide ja teiste spetsialistidega.

A.2 Tööosad

A.2.1 Jumalateenistuste ja usuliste talituste korraldamine.

1. Jumalateenistuste ja usuliste talituste, sh oikumeenilise teenistuse ettevalmistamine.

A.2.2 Koostöö erinevate usuliste ja ühiskondlike ühendustega.

1. Erinevate usuliste ühenduste vaimulike tegevuse koordineerimine ning korraldamine.
2. Teiste spetsialistide ja vabatahtlike kaasamine ja nende töö korraldamine.
3. Osalemine ühiskondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide tegevuses.

A.2.3 Hingehoidlik nõustamine

1. Abivajaja seisundi kaardistamine.
2. Nõustamine religiooni alal.
3. Nõustamine eetika ja moraali alal.
4. Nõustamine sotsiaalse toimetuleku küsimustes.
5. Hingehoidlik vestlus.
6. Kolleegide nõustamine hingehoiu küsimustes.
7. Nõustamine lepitusprotsessis.

8. Hukkunute ja vigastatute hooldus.
9. Nõustamine surnuga ümberkäimisel.
10. Leinanõustamine.
11. Kultuuride- ja religioonidevaheline kommunikatsioon.
12. Töö peredega.

A.2.4 Koolitamine

1. Koolitusvajaduse väljaselgitamine.
2. Koolituskava koostamine.
3. Koolituse ettevalmistamine ja läbiviimine.
4. Koolitustulemuse hindamine ja tagasiside.

A.2.5 Kriisiabi

1. Kriisikommunikatsioon.
2. Kriisilukorra lahendamine.
3. Kriisinõustamine.

A.2.6 Kutsealase tegevuse arendamine ja juhtimine

1. Arengu, tegevuse, eelarve, koolituse ja personali juhtimine.
2. Mentorlus.
3. Töö planeerimine ja analüüsimine.
4. Dokumentatsiooni koostamine.
5. Rahvusvahelise, siseriikliku ja asutusesisese koostöö arendamine ning korraldamine.
6. Osalemine organisatsiooni väärtuste ja hoiakute kujundamises.

A.2.7 Ennetustöö

1. Koostöö teiste erialade spetsialistidega.
2. Koostöö abivajaja lähedastega, töö peredega.
3. Avalikkuse teavitamine probleemide ennetamise võimalustest.
4. Suitsiidipreventsioon.
5. Rahvusvaheliste õigusaktide järgimise jälgimine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Hingehoidja on vastavalt vastutusvaldkonna reeglitele ööpäevaringselt kättesaadav. Hingehoidja võib kokku puutuda ohuteguritega (infektsioonid, emotsionaalsed rünnakud, kõrgendatud emotsionaalne pinge jm), mis võivad mõjuda tema elule ja/või tervisele. Hingehoidjal peab olema valmis tegelema enda psüühikat traumeerivate olukordadega.

A.4 Töövahendid

Hingehoidja peamised töövahendid on erialane kirjandus ja teatmeteosed, usuline kirjandus, Piibel, palveraamatud, rist jm religioosne sümbolika, kaasaegsed sidevahendid, arvuti ja bürootarbed jne.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Hingehoidja on olulised empaatia-, analüüsi- ja aktsepteerimisvõime, pingetaluvus, pühendumus, paindlikkus ja ehedus.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Üldjuhul on 7. taseme hingehoidjal teoloogiline kõrgharidus ning magistr kraad. Kutseoskused on omandatud täiendkoolituste ja töö käigus. Vaimuliku pühitsus ei ole nõutav.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Hingehoidja, pastoraalnõustaja.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Hingehoidja, tase 7 kutse koosneb kaheksast kompetentsist. Selle kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1 - B.2.7 ja B.2.8 (läbiv kompetents) tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Jumalateenistuste ja usuliste talituste korraldamine ja läbiviimine	EKR tase 7
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. valmistab ette jumalateenituse, oikumeenilisi teenituse ja usulisi talituse (sakramentaalsed, palve-, õnnistamis- ja pühitsemitalitused) ning korraldab teenimist organisatsiooni, riiklikul ja rahvusvahelisel tasemel, võttes ühendust usuühenduste esindajatega, pidades läbirääkimisi organisatsioonis, leides ruumid, korraldades vajalikud vahendid vastavalt oma pädevusele jne; arvestab erinevate konfessioonide tavade ja praktikatega.</p>	
<p>Hindamismeetod(id): intervjuu, eneseanalüüs, juhtumianalüüs.</p>	
B.2.2 Koostöö erinevate usuliste ja ühiskondlike ühendustega	EKR tase 7
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. kaardistab olemasolevad usuühendused ja nende kontaktid oma teeninduspiirkonnas; hoiab end kursis religioossete arengutega riiklikul ning rahvusvahelisel tasandil; loob (otsese) kontakti erinevate usuliste ühenduste vaimulikega, et vastata abivajaja vajadustele ja ootustele; vajadusel korraldab erinevate usuliste ühenduste vaimulike ja vabatahtlike tegevust oma vastutusala piires; koordineerib riiklikku ja rahvusvahelist koostööd usuühenduste ja organisatsioonidega;</p> <p>2. koostöös oma organisatsiooniga kaasab abivajaja eest hoolitsemisel teisi spetsialiste ja vabatahtlikke, lähtudes oma organisatsiooni eeskirjadest ja põhimõtetest;</p> <p>3. algatab, arendab ja koordineerib erialast koostööd kohalike ja rahvusvaheliste organisatsioonidega; jälgib ühiskonnas toimuvaid protsesse ja vahendab ühiskondlike organisatsioonide tegevust.</p>	
<p>Teadmised:</p> <p>1) religioonide erisused.</p>	
<p>Hindamismeetod(id): intervjuu, eneseanalüüs, juhtumianalüüs.</p>	
B.2.3 Hingehoidlik nõustamine	EKR tase 7
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. tutvub abivajaja olukorraga, kasutades vaatlust, erinevaid küsitlemisviise, intervjuerimise tehnikaid vm; määratleb peamised probleemid ning lähtuvalt olukorrast valib edasised tegutsemisviisid; arvestab religioossetest praktikatest, mõttemudelitest ja traditsioonidest tingitud mõjutusi ning inimese usulisi vajadusi;</p> <p>2. aitab abivajajal sõnastada oma usu- ja religiooniküsimusi ning neile vastuseid leida; võimaldab soovijatel tutvuda erinevate usuliste ühenduste usutunnistuste ja põhimõtetega, leides võimalused vastavate teadmiste vahendamiseks; vajadusel kaasab erinevate usuühenduste esindajaid; nõustab kolleege/organisatsioonide esindajaid religioossetes küsimustes, arvestades religioosset keskkonda ja olukorda;</p> <p>3. aitab abivajajal sõnastada, mõista ja leida lahendusi moraali- ning eetikaküsimustele ja probleemidele; nõustab kolleege/organisatsioonide esindajaid moraali- ja eetikaküsimustes, arvestades eetilist/moraalset kliimat ning ametieetikat; vajadusel annab nõu eetilise/moraalse kliima parendamiseks, on oma käitumisega eeskujuks;</p> <p>4. märkab abivajaja sotsiaalseid probleeme ning aitab koostöös teiste spetsialistidega leida võimalusi nende lahendamiseks;</p> <p>5. viib läbi hingehoidlikku vestlust, arvestades nõustamise põhimõtteid ja head tava ning lähtudes usulistest alustest ja oma usuorganisatsiooni traditsioonidest; kasutab nõustamistehnikaid, sh grupinõustamist, arvestades grupiprotsesside juhtimise põhimõtteid; vajadusel aitab luua kontakti teenitavate kodukogukonnaga; lähtub oma tegevustes teenitavate vajadustest;</p> <p>6. nõustab kolleege hingehoidlikult vastavalt oma kompetentsusele, arvestades nõustamispõhimõtteid ja head tava;</p>	

7. nõustab lepitusprotsessi osalisi hingehoius ja/või lepitab, arvestades nõustamise põhimõtteid ja head tava; kasutab lepitusmeetodeid ja nõustamistehnikaid, lähtudes suhtlemispõhimõtetest, iseenda ja lepitatavate religioosetest põhimõtetest ning oma usuorganisatsiooni traditsioonidest; on oma tegevuses erapooletu;

8. jälgib hukkunute ja vigastatute väärikat kohtlemist oma vastutusosalal;

9. nõustab surnuga ümberkäimisel ja jälgib surnu ja/või tema pereliikmete religioossest taustast tulenevate nõuete täitmist oma vastutusosalal;

10. toetab surijaid ja nende lähedasi ning inimesi, kes on kogenud oma elus lähedase vm kaotust, aidates tal eluga edasi minna ja oma kaotusvaluga toime tulla, lähtudes leinanõustamise põhimõtetest;

11. toetab vastavalt töökohustustele kultuuride ja religioonide vahelist kommunikatsiooni; nõustab oma töövaldkonna piires kultuuri- ja religiooniküsimustes, arvestades kultuuride ja religioonide eripära ning erinevaid traditsioone ja tavasid;

12. töötades abivajajatega toetab hingeheidlikult teenitavate peresid, töötades nendega vastavalt vajadusele kas koos või üksikliikmetega eraldi; nõustab pereliikmeid kriisiolukordades ja teistes situatsioonides, lähtudes pere vajadustest ja ootustest; vahendab erinevaid tugiteenuseid vastavalt vajadusele; informatsiooni jagades lähtub oma rollist ja pädevusest.

Hindamismeetod(id): intervjuu, eneseanalüüs, juhtumianalüüs.

B.2.4 Koolitamine

EKR tase 7

1. selgitab välja koolitusvajaduse, lähtudes sihtrühmast ja kontekstist, kogub vajalikke andmeid ning analüüsib neid; lähtuvalt analüüsi tulemustest sõnastab koolitusvajaduse (mahu, teemad, sihtgrupi), mis on sisendiks koolituskava koostamisele;

2. seab õpieesmärgid, arvestades sihtgrupi vajadusi; sõnastab õpiväljundid ning koostab nendest lähtuvalt koolituskava, arvestades andragoogika põhimõtteid, koolituse toimumise konteksti ja koolitusteemasid; vajadusel kaasab koolituse ettevalmistamisse kolleege ja teiste erialade, sh rahvusvahelisi spetsialiste;

3. määratleb teemade jaotuse ning valib õppemeetodid, arvestades sihtgruppi, andragoogika põhimõtteid, koolituse teemat ja õpiväljundeid; valmistab ette teemat ja õppijaid arvestavad õppematerjalid, vajadusel sõnastab hindamiskriteeriumid; viib koolituse läbi vastavalt koolituskavadele, jäädes paindlikuks koolituse käigus üleskerkinud sisuliste küsimuste käsitlemisel; vajadusel kaasab koolituse läbiviimisse kolleege ja teiste erialade, sh rahvusvahelisi spetsialiste ning juhendab ja koordineerib nende tegevust; komplekteerib grupid, arvestades organisatsiooni vajadusi/eeldusi ja grupiprotsesside juhtimise põhimõtteid;

4. kogub õppijatelt ja koolitajatelt tagasisidet koolituse sisu ja korralduse kohta, valides selleks sobiva meetodi ja vajadusel koostab abivahendi tagasiside kogumiseks; analüüsib kogutud andmeid ning arvestab tulemustega oma töös; annab õppijatele ja koolitajatele tagasisidet ning vajadusel hindab nende tulemusi lähtuvalt hindamiskriteeriumidest ja -meetoditest.

Hindamismeetod(id): intervjuu, eneseanalüüs, juhtumianalüüs.

B.2.5 Kriisiabi

EKR tase 7

1. informeerib vastavalt oma pädevusele ja volitustele kriisisituatsiooniga seotud isikuid ja üldsust, lähtudes olemasolevast infost ja vajadusest;

2. osaleb kriisiolukorra lahendamises vastavalt oma pädevusele ja volitustele; nõustab vajadusel kriisikomisjoni, korraldab ja koordineerib teisi tugiteenuseid/spetsialistide abi, arvestades talle antud volitusi; lähtub oma tegevustes kriisiabi põhimõtetest;

3. nõustab kriisiolukorras, lähtudes kriisiabi põhimõtetest, nõustamisprintsipiidest ja heast tavast; on oma tegevuses delikaatne, arvestades vastavalt võimalustele abivajaja vajadusi; vastavalt volitustele korraldab ja koordineerib kriisiabi.

Hindamismeetod(id): intervjuu, eneseanalüüs, juhtumianalüüs.

B.2.6 Kutsealase tegevuse arendamine ja juhtimine

EKR tase 7

1. kooskõlas oma organisatsiooniga koostab arengukava, planeerib tegevuse, aastaeelarve ja/või konkreetsete tegevuste eelarve vastavalt etteantud vormile ning jälgib nende täitmist; kooskõlas organisatsiooniga ja koostöös usuühenduste ning õppeasutustega koostab kutsealase koolituse, sh täiendkoolituse ja supervisiooni kava ning jälgib selle täitmist; oma tegevuses juhendab oma organisatsiooni tavadeid ja reegliteid; viib oma tegevusega ellu oma tegevusvaldkonna missiooni ning vastutab selle täitmise eest;

2. juhendab staažilt nooremaid kolleege, korraldab perioodiliselt supervisioone vastavalt vajadusele grupiviisiliselt või individuaalselt;

3. koostab töökavad, lähtudes oma organisatsiooni põhimõtetest ja eeskirjadest ning analüüsib koos vahetu juhiga perioodiliselt nende täitmist; juhendab oma volituste piires hingehoidjaid nende töö planeerimisel ja töökavade koostamisel ning analüüsib koos nendega töökavade täitmist;
4. koostab perioodilisi, sisulisi ja statistilisi aruandeid, õiendeid, memosid ning muid informatsioonilist laadi dokumente oma pädevuse piires;
5. loob ja hoiab kontakte organisatsiooni, siseriiklikul ja rahvusvahelisel tasandil; osaleb organisatsiooni, siseriiklikel ja rahvusvahelistel seminaridel, konverentsidel, nõupäevadel ja teistel üritustel vastavalt oma erialasele pädevusele ja ametikoha nõuetele;
6. hindab organisatsiooni eetilist kliimat ja teeb vajadusel ettepanekuid selle parandamiseks; on organisatsiooni väärtuste kandjana teistele eeskujuks; osaleb organisatsiooni väärtuste väljatöötamises ja nende arendamises; osaleb oma organisatsiooni eetikakoodeksi väljatöötamisel ja sellesse muudatusettepanekute tegemisel.

Hindamismeetod(id): intervjuu, eneseanalüüs, juhtumianalüüs.

B.2.7 Ennetustöö

EKR tase 7

1. hindab teiste spetsialistide kaasamise vajadust ning lähtuvalt olukorrast kaasab teiste erialade spetsialiste ja teeb nendega koostööd, arvestades oma pädevuse ja rolli piiridega; vajadusel koordineerib koostööd teiste erialade spetsialistidega lähtuvalt olukorrast ja abivajaja vajadustest;
2. hindab lähedaste kaasamise vajadust; loob kontakti ja suhtleb abivajaja lähedastega, jagades ja/või kogudes asjassepuutuvat informatsiooni, arvestades organisatsiooni reegleid ja piiranguid; temale usaldatu lähedastele jagamise vajadusel küsib abivajaja nõusolekut; koostöös lähedastega hindab teiste spetsialistide kaasamise vajadust ja kaasab koostööle teisi spetsialiste; vajadusel toetab lähedasi ja jagab juhatust; arvestab, et iga abivajaja on osa laiemast suhtlusvõrgustikust;
3. teavitab avalikkust erialaküsimustes, lähtudes oma organisatsioonis kehtestatud meediaga suhtlemise korrast ja oma volitustest; avalikkuse muul viisil teavitamise korral (konverentsid, seminarid jms) lähtub organisatsiooni maine kujundamise põhimõtetest;
4. nõustab asutuses viibivaid potentsiaalseid suitsiidile kalduvaid abivajajaid; analüüsib abivajajate potentsiaalset suitsiidiohtu; teavitab organisatsiooni teisi erialaspetsialiste vastavatest ohtudest, arvestades konfidentsiaalsuse piirangutega;
5. jälgib oma töövaldkonnas usuvabaduse järgimist tulenevalt usuvabaduse printsiibist, iga inimese rahvusvahelisest ja põhiseaduslikust õigust usulisele enesemääratlusele ning sellega seotud usulistele toimingutele ja talitustele.

Hindamismeetod(id): intervjuu, eneseanalüüs, juhtumianalüüs.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.8 Hingehoidja, tase 7 kutset läbiv kompetents

EKR tase 6

1. asutab oma töös riigikeelt tasemel C1 ja veel vähemalt ühte keelt, soovitatavalt inglise või vene keelt, tasemel B1 (vt lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused);
2. kasutab oma igapäevatöös arvutit infotöötuse, kommunikatsiooni ja ohutuse osas iseseisva kasutaja tasemel (vt lisa 2 Digipädevuste enesehindamise skaala);
3. lähtudes seadusest ei avalda temale hingehoiuvestlusel usaldatud, samuti isikut, kes hingehoiuvestlusel käis;
4. lähtub oma töös kutse-eetikast;
5. lähtub oma töös usuvabaduse põhimõtetest, arvestades seadusandlusega, vajadusel tutvustab neid organisatsiooni teistele töötajatele; järgib oma töös organisatsioonis kehtestatud konfidentsiaalsuse põhimõtteid; koostöös teiste spetsialistidega toetab oma tegevusega inimväärikuse tagamist, arvestades abivajaja füüsilisi, emotsionaalseid ja vaimseid vajadusi; kaitseb isikuandmeid, sõltumata andmete töötlemise viisist seadusega ettenähtud korras;
6. hoiab hingehoiuvestluses kuuldut saladuses ega räägi seda edasi kolmandatele isikutele; suhtub abivajajasse ülima hoolivusega, austades tema kannatusi ega hülga teda, kui ta on abitu ning vajab toetust; ei kasuta mingil viisil enese huvides ära abivajaja sõltuvust aitajast; lähtub oma tegevuses abistatava hingehoiuvajadustest (välja arvatud juhtumid, kus abivajaja on ohtlik enesele ja teistele), arvestades seadusandlust; lähtub oma tegevuses vastavatest seadusaktidest ja organisatsiooni regulatiivsetest dokumentidest;
7. on oma hoiakutes hooliv, lugupidav ja empaatiline; austab abivajaja privaatsust; leiab turvalise suhtluskeskkonna loomiseks võimalikult neutraalse ruumi/paiga ja hoolitseb, et vestlust segavad asjaolud oleksid minimaalsed; peab kinni oma ametirolli piiridest ja eetilistest printsiipidest;

8. lähtub oma tegevuses seadusandlusest, rahvusvahelisest õigusest ning organisatsiooni reeglistikust.

Hindamismeetod(id):

Läbivat kompetentsi hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentsidega integreeritult.

C-osa **ÜLDTEAVE JA LISAD**

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	25-05092019-3.4/5k
2. Kutsestandardi koostajad	Naatan Haamer, SA TÜ Kliinikum Dmitri Hüvanen, Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kirik Kerstin Kask, Usuteaduse Instituut Taavi Laanepere, Kaitseväe kaplaniteenistus Ruudi Leinus, Eesti Kirikute Nõukogu Igor Miller, Kaplanite Kutseühing Piiskop Eelija (Ott Ojaperv), Vanglate kaplaniteenistus Johann-Christian Pöder, Vanglate kaplaniteenistus
3. Kutsestandardi kinnitaja	Sotsiaalhoolekande Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	14
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	05.09.2019
6. Kutsestandard kehtib kuni	17.04.2024
7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2636 Religioonivaldkonna tippspetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Pastoral counsellor, level 7
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digipädevuste enesehindamise skaala	